

Molí del Soler

Rupit i Pruit

Ubicació

Comarca:	Osona
Lloc/Adreça:	Carretera BV-5208, km. 0,7 - Rupit
Emplaçament	A l'entrada del nucli urbà de Rupit, a la banda de ponent de la riera de Rupit i al costat del nou pont dels Tres Ulls
Alçada:	841 m.s.n.m
Coordenades:	
Latitud:	42.02782
Longitud:	2.46343
UTM Est (X):	455582
UTM Nord (Y):	4653004

Classificació

Número de fitxa	08901 - 104
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Modern Popular
Segle	XVII-XVIII
Estat de conservació	Bo
Protecció	Inexistent
Observacions protecció:	Està regulat com a Àrea d'Expectativa Arqueològica pel Catàleg de béns a protegir de Rupit i Pruit.
Número inventari	IPA 40838
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada
Titular:	Ref. Cad.: 002104400DG55D

Fitxes associades:

[Molí nou de la Sala](#)

[Riera de Rupit](#)

Descripció

Edifici aïllat de planta irregular, assentat damunt del desnivell que forma el marge de ponent de la riera i format per dos grans volums adossats. El volum original, que correspon al molí, presenta dos cossos superposats a diferent nivell, amb les cobertes de teula àrab d'un sol vessant i els ràfecs de llates i mènsules de fusta. Estan distribuïts en planta baixa i pis. Presenten obertures rectangulars, majoritàriament emmarcades amb carreus de pedra i amb les llindes planes. El cos inferior compta amb un portal d'accés d'arc escarser orientat a la riera. Està emmarcat amb pedra i amb la dovella clau gravada amb l'any 1761. A la part inferior d'aquest volum s'observa el carcabà, situat al nivell de l'aigua de la riera i amb unes escales de pedra seca que li donen accés des de la plataforma on s'assenta la construcció. Al costat del carcabà hi ha una bomba de ferro. L'altre volum, situat a la banda de tramuntana del molí, presenta tres cossos adossats, dos de planta rectangular i un de planta circular. Aquest darrer compta amb una coberta de pedra i s'assimila a un possible pou de glaç. Els rectangulars estan coberts amb teulades de dues vessants i distribuïts en dos nivells, amb obertures rectangulars emmarcades amb carreus de pedra. A la banda de llevant del volum hi ha un cos més o menys rectangular cobert amb una terrassa descoberta, i amb finestrals d'arc escarser bastits amb pedra disposada a sardinell. El portal d'accés principal al volum està situat a l'extrem sud-oest. Presenta la llinda gravada amb la següent inscripció: "SOLER 1804". En general, tota la construcció està bastida amb pedra sense treballar de diverses mides, disposada de forma regular. Les cantonades estan embellides amb carreus de pedra.

Davant del portal d'accés al volum de tramuntana, gravada a la roca del marge de pedra, hi ha gravada la següent inscripció: "DIUMENGE A 21 DE ABRIL DE 1765 CAYGUÉ UNA NAVADA DE 13 PALMS DE GRUIX".

Història

La primera referència documental relacionada amb la construcció és un inventari de la casa-molí de Joan Solé de Rupit datada l'any 1479. A finals del segle XVI hi ha constància d'un referència indirectament relacionada amb aquesta construcció i datada l'any 1575. Posteriorment, en un document datat l'any 1664, es fa referència a les moles del molí del Soler. Poc després tenim constància que l'any 1687, Gaspar Soler tenia el dret de poder empouar gel a la riera de Sallent (nom antic de la riera de Rupit).

L'edifici apareix citat en diversos documents estudiats per mossèn Antoni Pladevall i datats l'any 1799. En aquesta època, el molí consta com a abandonat i es comença a enrunar. L'any 1804 tenim notícia que la construcció estava essent reformada. Aquesta dada coincideix amb la data gravada al portal d'accés. L'any 1892, en els itineraris de l'Artur Osona, l'edifici apareix mencionat com molí d'en Menéndez.

Vers l'any 1935, el salt d'aigua que hi ha al costat del molí, sota el nou pont dels Tres Ulls, s'havia utilitzat per donar llum a diverses cases de Rupit. De fet, en un document datat l'any 1937, durant el conflicte bèl·lic de la guerra Civil espanyola, s'identifica aquest edifici com a la central elèctrica del poble, propietat de Francesc Coromina i cia. Aquesta central fou incautada per ordre de l'alcalde Josep Subirana. Després d'un fort aiguat caigut a la zona l'any 1940, el molí ja no tornà a funcionar com a tal. S'hi col·locà una turbina i es generà electricitat per a l'enllumenat públic del poble i per algunes cases benestants. Entre els anys 1964 i 1966, la construcció fou abandonada. A mitjans dels anys 80, l'edifici del molí començava a enrunar-se

(òbviament fou rehabilitat).

La inscripció gravada a la roca fa referència a una gran nevada que va caure la primavera de l'any 1765 al Collsacabra.

Bibliografia

BANÚS I BLANCH, Miquel (1986). *Rupit, pàgines de la seva història*. Barcelona: Montblanc-Martín, p. 24, 100.

BANÚS, Miquel (2002a). “Antics oficis al Collsacabra. El moliner”. *Els Cingles de Collsacabra*, any XXIII, núm. 48, p. 16-19.

CROSAS CASADESÚS, Jaume (2004). *Guerra i repressió al Collsacabra 1936-1943 (Pruit-Rupit-Tavertet)*. Santa Coloma de Gramanet: Grupo de Historia José Berruezo, p. 139.

PARÉS I GANYET, Quirze (1985). *La despoblació rural i les masies del Collsacabra*. Barcelona: Fundació Salvador Vives Casajuana, p. 114, 388, 460-461, 469.

ROMA I CASANOVAS, Francesc (2018a). *Molins del Collsacabra. Història i inventari*. Valls: Cossetània Edicions, p. 107, 111, 156, 177.

SERRA I CLOTA, Assumpta (1990). *La comunitat rural a la Catalunya Medieval: Collsacabra (S. XIII-XVI)*. Col. L'Entorn, 18. Vic: Eumo Editorial, p. 199, 204, 212.

Enllaços d'interès:

<http://invarquit.cultura.gencat.cat/>

<https://excursionismecientific.net/category/collsacabra/>

